

שו"ת תרגול דיני ברכות

1. אברהם ראה סרטון כיצד מכינים את הבייגלים שהוא כה מחבב. מטגנים בצק (רגיל, כמו של לחם) עד שכמעט מוכן ואח"כ אופים אותו. האם דינו כפת?

תשובה: בצק מטוגן, אין דינו כפת (אפילו קבע עליו סעודה. ויר"ש יאכל בסעודה). אמנם אם אח"כ חזר ואפאז, אפילו אם אינו ממולא/ נילוש בדבר מתוק/ נכסס, כיוון שבהתחלה טיגנו בשמן, הרי הוא פת הבאה בכיסונים. ולכן רק אם קובע עליו סעודה מברך המוציא וברכת המזון. (קסח' יג' בה"ל ד"ה 'וכל').

2. יצחק מאוד אוהב וופל בלגי, הוא יכול להזמין שני 'וופל שחיטות' (וופל שעליו קצפת וכדורי גלידה) ולגמור לבד. מה עליו לברך?

תשובה: ברכת הגלידה היא 'שהכל' בכל מקרה, ואינו נפטר ע"י ברכת הוופל. וופל בלגי בפני עצמו ברכתו מזונות, כיוון שהוא נלוש במתוק, וגם כיוון שבלילתו רכה. אך אם קובע עליו סעודה, ברכתו המוציא, ולכן צריך ליזהר שלא יגיע לשיעור קביעות סעודה (4 ביצים לאשכנזים ו3 לספרדים). ולגבי צירוף הגלידה לוופל, לספרדים לא חוששים לזה כלל. לאשכנזים, יש החוששים שמצטרף אפילו אם אכל פחות מקביעות סעודה. ויש החולקים, וטוב להימנע (קסח' ז' ח'. וזאת הברכה עמ' 32 אור לציון ב' יד' כג').

3. ריקי הכינה למשלוח מנות, לחמניות ממולאות בתבשיל זיתים ברוטב, מה דינו של מי שאוכל לחמנייה אחת קטנה?

תשובה: מאכל ממולא שהדרך לשבוע ממנו ממש ולא לקינוח, מתיקה או לפתוח את התיאבון, ברכתו המוציא בכל עניין. (קסח' יז'. שערי הברכה טז' מז').

4. בכל יום ראשון בלילה שרה לוקחת את שירי החלה משבת ומכינה גם מהפרוסות הגדולות וגם מהחתיכות הקטנות לחם מטוגן. האם זה עדיין נחשב לחם?

תשובה: כל חתיכה שיש בה כזית, הרי היא עדיין לחם. חתיכה שאין בה כזית, מחלוקת האם דינה כלחם (כיוון שלא טוגנה בשמן עמוק). אכן אם אוכל חתיכות קטנות וגדולות יחד, יברך על אחת גדולה 'המוציא' ויפטור את כולן (קסח' י" ס"ק נג' נו'. וזאת הברכה עמ' 23. שערי הברכה טז' מז').

5. יענקלה הצעיר שמע מה'רבי' שלו בתלמוד תורה שצריך לברך כל יום 100 ברכות, לכן כשאל במבה בגינה, בירך שהכל על כל חתיכה. מדוע נהג שלא כהוגן?

תשובה: כיוון שהקב"ה רוצה 100 ברכות שחייבים לברך, וח"ו לברך סתם בשביל להגיע ל100. (מו' סק"ד).

6. ראובן סובל מחוסר איזון בסוכר, ולכן הצטווה ע"י הרופאים לשתות כוס מים כל שעתיים במדויק. הכי הוא שונא שגם בלילה הוא צריך להתעורר כל שעתיים לצורך כך. באחד הלילות כשהוא היה עייף נורא ובכל זאת קם מהשעון מעורר הוא הסתפק, האם כשהוא סובל כ"כ הוא עדיין חייב לברך על המים?

תשובה: אם החייך נהנה מהמים, הגם שכל ההתעוררות באמצע הלילה הייתה סבל גדול, עדיין צריך לברך על המים (רד"ז ס"ק מ'. שבט הלוי חלק י' סימן מב').

7. שמעון לקח שלוק מכוס היין שבידו ומיד נזכר ששכח לברך, הוא זכר שהדין הוא שראוי שיוציא מהפה ויברך, אך לא הבין למה באוכל נפסק שיכול לסלקו ולברך וכאן לא?

תשובה: כיוון שבאוכל יכול לפלוט את האוכל, ואח"כ להחזירו לפיו (כל עוד אינו נמאס) אך במשקים א"א להוציא בלא שייפסדו או ימאסו (קעב' א' סק"א).

8. בליל בדיקת חמץ סיים לוי שלושה משולשי פיצה ואמר לאשתו 'אני חייב לשמור על הגיזרה ולכן אני עוצר עכשיו' אך אז נזכר שהוא בכור ועליו לצום למחרת. מה עליו לעשות בכדי להמשיך לאכול?

תשובה: יבקש מאחר שיוציא אותו. ואם אין מי שיוציא אותו, לאשכנזים טוב שלא יאכל עוד ולספרדים יהרהר הברכה בליבו ויאכל (קעט' א' ס"ק ט' ובה"ל ד"ה 'אין'. ילקוט יוסף קעט' א').

9. יהודה ותמר אכלו ארוחת בוקר במסעדה, אך גם אחרי ששבעו המשיכו לשבת ליד השולחן ולשוחח. אחרי כמה שעות פטפוט יהודה נהיה רעב שוב ורוצה לאכול מהסנדוויץ' שעל השולחן, ואילו תמר רוצה לברך ברכת המזון. האם הם יכולים?

תשובה: ברכה אחרונה אסור לברך, כיוון שעבר שיעור עיכול. אכן לעניין ברכה ראשונה, כיוון שלא הסיחו דעתם מהאכילה, אף שעבר זמן שהפסידו ברכה אחרונה, ברכה ראשונה לא הפסידו אף שלא הסיחו דעתם כלל מהאכילה, יש הסוברים שכל שהפסיד ברכה אחרונה שוב צריך לברך גם ברכה ראשונה (קפד"ה סק"ז. שערי הברכה יג' הערה סו' בשם הגרש"ז).